

Plenarhandling

B9-0499/2023

7.11.2023

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

Europaparlamentets resolution

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om Frontex på grundval av den utredning som gjorts av LIBE-utskottets arbetsgrupp för granskning av Frontex (2023/2729(RSP))

Juan Fernando López Aguilar

för utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

Europaparlamentets resolution om Frontex på grundval av den utredning som gjorts av LIBE-utskottets arbetsgrupp för granskning av Frontex (2023/2729(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna från 1948,
- med beaktande av FN:s konvention från 1951 om flyktingars rättsliga ställning samt dess tilläggsprotokoll från 1967,
- med beaktande av regel 33 i kapitel V i den internationella konventionen om säkerheten för människoliv till sjöss (Solas) om undantagssituationer: skyldigheter och förfaranden,
- med beaktande av kapitel 4 och 5 i den internationella sjöräddningskonventionen (SAR-konventionen) om insatsrutiner,
- med beaktande av den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna,
- med beaktande av artikel 1, artikel 2.1, artikel 3, artikel 6, artikel 18, artikel 19 och artikel 24.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
- med beaktande av artikel 67.1, artikel 77.1 och artikel 77.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 656/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av regler för övervakningen av de yttre sjögränserna inom ramen för det operativa samarbete som samordnas av Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser¹,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624²,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 14 mars 2023 om inrättande av en flerårig strategisk politik för europeisk integrerad gränsförvaltning (COM(2023)0146),
- med beaktande av revisionsrättens särskilda rapport 08/2021,
- med beaktande av slutrapporten från Europeiska byrån för bedrägeribekämpning av den 31 januari 2022 om allvarliga missförhållanden inom Frontex och dess slutsatser,
- med beaktande av beslutet från Europeiska ombudsmannen i ärende OI/4/2021/MHZ

¹ EUT L 189, 27.6.2014, s. 93.

² EUT L 295, 14.11.2019, s. 1.

om hur Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) respekterar de grundläggande rättigheterna och säkerställer ansvarsskyldighet i samband med dess nya ansvarsområden,

- med beaktande av sin resolution av den 19 maj 2021 om skydd av de mänskliga rättigheterna och EU:s externa migrationspolitik³,
 - med beaktande av kommissionens meddelande av den 14 april 2021 om EU:s strategi mot människohandel 2021–2025 (COM(2021)0171),
 - med beaktande av kommissionens meddelande av den 29 september 2021 om EU:s förnyade åtgärdsplan mot smuggling av migranter (2021–2025) (COM(2021)0591),
 - med beaktande av sitt beslut (EU, Euratom) 2021/1613 av den 28 april 2021 om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån för budgetåret 2019⁴, med uppskjutande av beslutet om ansvarsfrihet,
 - med beaktande av sitt beslut (EU) 2022/1808 av den 4 maj 2022 om avslutande av räkenskaperna för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) för budgetåret 2020⁵, med uppskjutande av beslutet om ansvarsfrihet,
 - med beaktande av sitt beslut av den 18 oktober 2022 om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) för budgetåret 2020⁶, där Frontex verkställande direktör inte beviljas ansvarsfrihet,
 - med beaktande av sitt beslut av den 10 maj 2023 om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån för budgetåret 2021⁷,
 - med beaktande av rapporten från FN:s oberoende undersökningsuppdrag avseende Libyen av den 27 mars 2023 (A/HRC/52/83),
 - med beaktande av arbetsdokumentet av den 14 juli 2021 från arbetsgruppen för granskning av Frontex inom utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor om utredningen av Frontex för påstådda kränkningar av de grundläggande rättigheterna, och av dess rekommendationer,
 - med beaktande av tribunalens dom av den 6 september 2023 i mål T-600/21, *WS m.fl. mot Frontex*⁸,
 - med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
- A. Under 2021 bildades arbetsgruppen för granskning av Frontex inom utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor, i syfte att övervaka

³ EUT C 15, 12.1.2022, s. 70.

⁴ EUT L 340, 24.9.2021, s. 324.

⁵ EUT L 258, 5.10.2022, s. 416.

⁶ EUT L 45, 14.2.2023, s. 13.

⁷ Antagna texter, P9_TA(2023)0165.

⁸ EU-domstolens dom av den 6 september 2023 i mål T-600/21, *WS m.fl. mot Frontex*, ECLI:EU:T:2023:492.

alla aspekter av Frontex funktionssätt, inbegripet dess förstärkta roll och resurser för integrerad gränsförvaltning, korrekt tillämpning av EU:s regelverk och dess genomförande av förordningarna (EU) 2019/1896 och (EU) nr 656/2014.

- B. Arbetsgruppen för granskning av Frontex fick i uppdrag att genomföra en undersökning och samla in all relevant information och bevisning om påstådda kränkningar av de grundläggande rättigheterna som Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (*Frontex, byrån*) var delaktig i, var medveten om och/eller inte ingrep mot, samt byråns interna förvaltning, inbegripet förfaranden för rapportering och hantering av klagomål, liksom byråns öppenhet och ansvar gentemot Europaparlamentet. Arbetsgruppen för granskning av Frontex antog sin rapport i juli 2021, vilken innehöll 42 särskilda rekommendationer till byrån, styrelsen, kommissionen, medlemsstaterna och rådet.
- C. Som svar på rapporten från arbetsgruppen för granskning av Frontex har byrån och dess styrelse lagt sig vinn om att genomföra arbetsgruppens rekommendationer och rapporterat att de hittills har genomfört 36 av rekommendationerna. Ett begränsat antal rekommendationer har ännu inte genomförts, däribland de som rör Frontex verksamhet i Grekland och Ungern, bättre skydd av visselblåsare, särskild rapportering inom ramen för mekanismen för rapporter om allvarliga incidenter, kommunikation med nationella regeringar samt lämplig hantering av anklagelser om medlemsstaters kränkningar av de grundläggande rättigheterna.
- D. Olafs rapport av den 15 februari 2022 om utredningar av Frontex avslöjade allvarliga tjänstefel och andra oegentligheter som begåtts av tre personer som var anställda av byrån, däribland den tidigare verkställande direktören, samt tre andra huvudsakliga problem, nämligen det faktum att ombudet för grundläggande rättigheter hindrades från att få tillgång till information om verksamheten, det faktum att ombudet inte utsågs till handläggare för rapporter om allvarliga incidenter med påstådda kränkningar av de grundläggande rättigheterna, och det faktum att anställda som rapporterade allvarliga incidenter inom hierarkin ignorerades av de personer som utreddes av Olaf. Det dröjde länge innan parlamentsledamöterna och ombudet för grundläggande rättigheter fick tillgång till Olafs rapport. Beslutet att inte omedelbart göra Olafs rapport om Frontex verksamhet tillgänglig för parlamentet påverkade den demokratiska kontrollen av byråns ansvar för kränkningar av de grundläggande rättigheterna. Trots flera förfrågningar offentliggjordes rapporten på grund av rättsliga överväganden kring de berörda personernas processuella rättigheter inte förrän den 31 oktober 2022. Olaf förväntas lägga fram ytterligare två rapporter om Frontex i år.
- E. Allvarliga problem med inverkan på Frontex interna tillsynsmekanismer och byråns allvarliga brister i fråga om skyddet av de grundläggande rättigheterna för asylsökande och migranter, öppenhet, uppgiftsskydd, påstådda sexuella trakasserier och administrativa missförhållanden inom Frontex ledde till att Europaparlamentet inte beviljade ansvarsfrihet för byråns budget för 2020.
- F. Europeiska unionens domstol har slagit fast att beslut om återvändande som fattats av de ungerska myndigheterna är oförenliga med direktiv 2008/115/EG och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan) och innebär att Ungern har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktiv 2013/32/EU och direktiv 2013/33/EU[1]. Frontex har utfört kontroller och kommit fram till att byrån aldrig varit

involverad i återvändanden med koppling till den ungerska lagstiftning som domstolen bedömt vara oförenlig med EU-rätten (Ungerns nationella lag LXXXIX från 2007 och lag LVIII från 2020). Byrån kräver särskilda åtaganden från Ungern i fråga om de förfaranden som tillämpas vid begäran om Frontex-stöd. Frontex har också officiellt begärt att Ungern systematiskt ska ge åtkomst till alla tillgängliga rapporter som utarbetats av åklagarmyndigheten i Ungern, som är den myndighet som ansvarar för att övervaka förvar och påtvingade återvändanden av tredjelandsmedborgare. [1] Europeiska unionens domstols dom i mål C-808/18 av den 17 december 2020, *Europeiska kommissionen mot Ungern*.

- G. Nationella människorättsinstitutioner, Europarådets organ, UNHCR, medier och icke-statliga organisationer har utarbetat ytterligare rapporter om påstådda avvísningar och andra allvarliga kränkningar av de grundläggande rättigheterna, däribland våld mot migranter vid EU:s yttre land- och sjögränser, även i samband med gemensamma gränsövervakningsinsatser som Frontex deltagit i. Fyra rättsliga åtgärder med anknytning till påstådda avvísningar har vidtagits vid Europeiska unionens tribunal mot Frontex, varav en förklarades otillåtlig och tre är under behandling.
- H. Yttrandena och rekommendationerna från ombudet för grundläggande rättigheter avseende dennes bedömning av situationen i Grekland, inklusive yttrandet av den 1 september 2022 där det konstateras att antalet välgrundade anklagelser om kränkningar av de grundläggande rättigheterna i Grekland har nått en sådan nivå att villkoren för att aktivera artikel 46.4 i förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen är uppfyllda, ledde till att den före detta tillförordnade verkställande direktören inrättade en arbetsgrupp och inledde ett förfarande med de grekiska myndigheterna angående den operativa verksamhet som genomförts i Grekland. I anslutning till dessa diskussioner har de grekiska myndigheterna utarbetat en plan för att genomföra skyddsåtgärder för grundläggande rättigheter. I sin 36:e rapport till styrelsen i mars 2023 erkände ombudet för grundläggande rättigheter visserligen de grekiska myndigheternas insatser och byråns godkännande av de åtgärder som ska vidtas för att motverka problematiken kring de grundläggande rättigheterna, men konstaterade att anklagelserna om avvísningar och misshandel av migranter kvarstår trots denna handlingsplan. Vid styrelsemötet i juni 2023 vidhöll ombudet att alla de villkor som aktiverar artikel 46 är uppfyllda, och förespråkade att verksamheten skulle avbrytas och återupptas igen först när ett förtroendeförhållande med de grekiska myndigheterna har återupprättats, samt att Frontex fram till dess bör upprätthålla en närvaro på plats i landet.
- I. I sin dom av den 30 juni 2022 konstaterade Europeiska unionens domstol att den litauiska lagstiftning som medger nekande av internationellt skydd och automatiskt kvarhållande av sökande enbart på grund av att de olagligen har passerat landsgränsen är oförenlig med unionsrätten. Sedan juli 2022 är Frontex inte längre delaktig eller bistående part i Litauens gränsövervakning. Byrån har dock upprätthållit sin gemensamma insats Terra i Litauen, där tjänstemän arbetar med gränskontroller och återvändanden, även efter domstolens dom.
- J. I sitt yttrande 2023 om byråns ansvarsfrihet för 2021 uttryckte utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor sin oro över de rapporter som uppdragat att genomförandet av programmet för behandling av

personuppgifter för riskanalys (PeDRA) lett till en inkräktande insamling genom Frontex av personuppgifter från migranter och flyktingar för att bidra till Europols brottsdatabaser. Enligt byrån hade projektet genomförts mellan 2015 och 2017. Efter mottagandet av Europeiska datatillsynsmannens yttranden om byråns styrelsebeslut 56/2021, 68/2021 och 69/2021 utarbetade byråns dataskyddsombud en handlingsplan för genomförandet av Europeiska datatillsynsmannens rekommendationer. Styrelsens beslut 56/2021 reviderades i mars 2023.

- K. I den 36:e rapporten till styrelsen belyste ombudet för grundläggande rättigheter allt större farhågor i Bulgariens fall, inbegripet påståenden om olagliga återvändanden (avvisningar) liksom misshandel av migranter i samband med de nationella myndigheternas gripanden, och betonade behovet av effektiva och opartiska utredningar från de nationella myndigheternas sida.
- L. Byrån har genomgått och befinner sig i en övergångsprocess: i juni 2021 tillträdde Frontex nya kontor för grundläggande rättigheter; i slutet av 2021 och början av 2022 tillträdde tre vice verkställande direktörer för första gången i byråns historia; i april 2022 inledde en ny styrelseordförande sin mandatperiod; efter en utredning av byråns misskötsel som gjorts av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) avgick den verkställande direktören i april 2022, varefter Frontex styrelse utsåg en av de vice verkställande direktörerna till att leda byrån såsom tillförordnad verkställande direktör; en ny verkställande direktör utnämndes i december 2022 och tillträdde i mars 2023,
- M. I sin resolution⁹ om beviljande av ansvarsfrihet för 2021 noterade parlamentet de åtgärder som byrån vidtagit för att förbättra förvaltningskulturen och främja personalens välbefinnande, inbegripet decentralisering av beslutsfattandet för att fördela ansvar och egenansvar för beslut, uppmuntran av en öppen dialog genom byråns styrelsemöten, utveckling av en övergripande intern kommunikationsstrategi, förstärkning av den interna kommunikationsgruppen och utvidgning av nätverket av konfidentiella rådgivare.
- N. Frontex roll i det praktiska och operativa samarbetet med tredjeländer, inbegripet västra Balkan, Moldavien och Marocko, har ökat avsevärt, bland annat när det gäller återvändande och återtagande, bekämpning av människohandel, tillhandahållande av utbildning samt operativt och tekniskt stöd till myndigheter i tredjeländer för gränsförvaltning och gränskontroll, genomförande av insatser eller gemensamma insatser vid EU:s yttre gränser eller på tredjeländers territorier samt utplacering av sambandsmän i tredjeländer.
- O. Kommissionen förhandlar för närvarande om att avsevärt utöka byråns mandat i EU:s grannskap genom att ingå nya eller uppgraderade statusavtal med Nordmakedonien, Albanien, Montenegro, Serbien, Bosnien och Hercegovina och Moldavien.
- P. Kommissionen håller på att förhandla med regeringarna i Senegal och Mauretanien, i syfte att ingå statusavtal med dessa länder. Dessa statusavtal skulle vara de allra första

⁹ Europaparlamentets resolution av den 10 maj 2023 med de iakttagelser som utgör en del av beslutet om ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån för budgetåret 2021 (Antagna texter, P9_TA(2023)0165).

med tredjeländer utanför Europa.

- Q. Den 20 mars 2023 beslutade rådet att förlänga mandatet för EU:s GSFP-insats Eunavfor MED Irini till mars 2025, med uppgift att bland annat stödja kapacitetsuppbyggnad och utbildning av Libyens kustbevakning och flotta. Frontex har ett samarbete med denna insats. Frontex resurser har överfört information till Libyens samordningscentrum för sjöräddning om människor i sjönöd (delvis: 24 Verts/ALE/The Left, 120 Verts/ALE/The Left). I sin rapport A/HRC/52/83 uttryckte FN:s oberoende undersökningsuppdrag i Libyen allvarlig oro över libyska aktörers delaktighet i brott mot mänskligheten och grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna gentemot migranter.
- R. Enligt SAR-konventionen bör varje myndighet eller del av sjöräddningsorganisationen som har anledning förmoda att ett fartyg befinner sig i nödläge så snart som möjligt lämna alla tillgängliga upplysningar till den berörda räddningscentralen eller räddningsundercentralen.
- S. Kommissionen måste göra en utvärdering av förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen senast den 5 december 2023 och bedöma om reglerna fungerar som avsett. Kommissionen måste också se över Frontex stående styrka senast den 31 december 2023 och bedöma dess totala antal och sammansättning.
1. Europaparlamentet framhåller behovet av att Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån är effektiv och välfungerande och kan hjälpa medlemsstaterna att effektivt förvalta Europeiska unionens gemensamma yttre gränser och säkerställa en integrerad gränsförvaltning i full överensstämmelse med de grundläggande rättigheterna.
 2. Europaparlamentet understryker att budgeten för byrån växte exponentiellt från omkring 114 miljoner EUR 2015 till omkring 750 miljoner EUR 2022. Parlamentet tillägger dessutom att byråns reviderade mandat 2016 och 2019 medförde betydande öknings av byråns ansvarsområden och befogenheter, bland annat i fråga om personal och teknisk utrustning. Parlamentet betonar att sådana öknings av byråns ansvar och budget måste åtföljas av en motsvarande ökning av ansvarsskyldigheten och transparensen och en ökad granskning av byråns respekt för unionsrätten.

Förändringar i byråns förvaltning

3. Europaparlamentet noterar att byrån under de senaste två åren har genomgått betydande förändringar i ledningen, bland annat ett nytt ombud för grundläggande rättigheter, en ny styrelseordförande, tre nya vice verkställande direktörer och en ny verkställande direktör. Parlamentet förväntar sig att förändringen i ledningen kommer att leda till en nödvändig förändring av kulturen när det gäller respekten för unionens principer och värden, särskilt de grundläggande rättigheterna, och när det gäller transparens och effektivitet i interna förfaranden och ökad ansvarsskyldighet gentemot parlamentet och rådet i enlighet med den tillämpliga rättsliga ramen. Parlamentet anser att detta ytterligare skulle kunna stärka byråns kapacitet att fullgöra sitt mandat. Parlamentet välkomnar de åtgärder som redan vidtagits för att förbättra förvaltningskulturen och stärka integriteten och ansvarsskyldigheten inom byrån. Parlamentet uppmanar den nya ledningen att genomföra de djupgående reformer som behövs och uppmanar styrelsen

att utvärdera hur den kan öka sitt deltagande och sin granskning av hur byrån drivs.

4. Europaparlamentet anser att den andra utredningen från Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) om byråns förvaltningspraxis, som pågår endast nio månader efter det att Olafs första utredning avslutades, visar på behovet av en förändring av byråns kultur.

Förfarande för utnämning av den verkställande direktören

5. Europaparlamentet uttrycker sin besvikelse över att en av de kandidater som föreslogs till tjänsten som verkställande direktör för byrån under utnämningsförfarandet, utan parlamentsledamöternas vetskap, var en person av intresse inom den andra pågående Olaf-utredningen.
6. Europaparlamentet uppmärksammar att kommissionen, styrelsen och Olaf underlät att dela med sig av denna information till parlamentet trots att arbetsgruppen för granskning av Frontex betonade hur argument om konfidentialitet hade hindrat parlamentets demokratiska kontroll och trots arbetsgruppens specifika begäran om att kommissionen regelbundet skulle hålla den informerad om all verksamhet eller alla initiativ som kan påverka de grundläggande rättigheterna. Parlamentet anser att denna underlåtenhet utgör ett brott mot principen om ömsesidigt och lojalt samarbete, som styr förbindelserna mellan unionens institutioner, byråer, organ och kontor.

Tillämpning av rekommendationerna från arbetsgruppen för granskning av Frontex

7. Europaparlamentet erkänner de ansträngningar som byrån har gjort för att genomföra 36 av de 42 rekommendationerna från arbetsgruppen och de påtagliga framsteg som gjorts i detta avseende. Parlamentet rekommenderar, på grundval av arbetsgruppens rekommendationer, att följande ytterligare specifika åtgärder vidtas:
 - Byrån bör se till att ombudet för grundläggande rättigheter rådfrågas tidigare under utarbetandet av operativa planer, får tillräckligt med tid för att avge sina yttranden och är utrustat med etablerade metoder och kanaler för att trappa upp om hans eller hennes yttrande ignoreras.
 - En transparent rapporteringsmekanism bör integreras i varje operativ plan där värdmedlemsstaten inkluderar resurser som används i området för operativa insatser, oavsett hur de finansieras. De operativa planerna bör också garantera att Frontex enheter har tillgång till alla resurser som deltar i gemensamma insatser, relevant information och platser inom området för operativa insatser. Parlamentet konstaterar att byrån inte kan uppnå dessa resultat på egen hand eftersom de kräver de berörda medlemsstaternas samtycke.
 - Formella garantier bör fastställas för att säkerställa att regler och skyddsåtgärder för skydd av visselblåsare är tillämpliga på utstationerade nationella experter, praktikanter, tillfälligt anställda och lokalanställda.
 - Byrån bör fortsätta att fullt ut genomföra de kvarstående rekommendationer som för närvarande inte anses genomförda av byrån själv.

Transparens och granskning

8. Europaparlamentet noterar den nya verkställande direktörens insatser på senare tid för att ge parlamentet och rådet en uppdaterad översikt över Frontex verksamhet genom ett nytt rapporteringsverktyg kallat ”instrumentpanelen”.
9. Europaparlamentet erkänner den allmänna presumptionen om att inte ge allmänheten tillgång till handlingar som rör pågående Olaf-utredningar¹⁰. Parlamentet upprepar sin begäran om att Olafs rapporter om byrån ska offentliggöras i fall av övervägande allmänintresse av utlämnande och att de berörda parlamentsledamöterna i samtliga fall ska ges tillgång till sådana rapporter inom rimlig tid så att de på ett effektivt sätt kan utöva demokratisk kontroll och ställa byrån till svars för sina åtgärder. Parlamentet anser att de nuvarande reglerna måste ses över för att säkerställa att Parlamentet är fullt informerat i sin roll som beslutsfattare och medlagstiftare, särskilt när det gäller dess budgetbefogenheter.
10. Europaparlamentet stöder ombudsmannens rekommendation¹¹ att Frontex bör inta en mer proaktiv hållning i fråga om transparens i syfte att säkerställa högre ansvarsskyldighet för sin verksamhet. Parlamentet stöder ombudsmannens senaste rekommendationer angående byråns praxis när det gäller att hantera ansökningar om tillgång till handlingar när den anser att dessa begäranden är oprecisa eller som rör ett stort antal handlingar eller stora handlingar¹².
11. Europaparlamentet uppmuntrar styrelseordförandena att fortsätta att bjuda in parlamentets observatörer till sina sammanträden och att överväga att utvidga inbjudningarna till alla punkter på dagordningen, även punkter inom stängda dörrar, och att fortsätta att tillhandahålla alla styrkande handlingar utan undantag och, om det anses nödvändigt, på ett konfidentiellt sätt.

Pågående farhågor om grundläggande rättigheter

12. Europaparlamentet konstaterar att byrån äntligen har 46 övervakare av grundläggande rättigheter på plats, trots den betydande förseningen med att uppfylla kraven i det uppdaterade mandatet. Parlamentet noterar att 31 övervakare av grundläggande rättigheter har utsetts på handläggarnivå (AD). Parlamentet fortsätter att betona att övervakare som anställdes i den lägre assistentlönegraden (AST) så snart som möjligt bör uppgraderas till den högre AD-nivån genom lämpliga förfaranden. Parlamentet påpekar att på grundval av byråns uppdaterade mandat bör antalet övervakare fortsätta att öka i takt med att den stående styrkans totala storlek ökar. Parlamentet ser i detta avseende fram emot uppgifter om byråns planer på att öka antalet övervakare, tillsammans med en bedömning från ombudet för grundläggande rättigheter för att beräkna det nödvändiga antalet övervakare.
13. Europaparlamentet uttrycker allvarlig oro över de allvarliga och ihållande anklagelserna

¹⁰ Tribunalen har konstaterat följande: Att med stöd av nämnda förordning ge allmän tillgång till handlingar i Olafs akter, medan Olafs utredningsförfarande fortfarande pågår, skulle principiellt sett underminera ett korrekt genomförande av detta förfarande. Tribunalens dom i mål T-110/15 av den 26 maj 2016, IMG mot kommissionen, punkt 33, ECLI:EU:T:2016:322.

¹¹ Mål OI/4/2021/MHZ.

¹² Mål OI/4/2022/PB.

mot de grekiska myndigheterna när det gäller avvisningar och våld mot migranter. Parlamentet är övertygat om att respekten för unionens principer och värden måste vara en nödvändig förutsättning för att Frontex ska kunna åta sig en gemensam insats med en medlemsstat. Parlamentet är vidare övertygat om att byrån, om en medlemsstat inte skulle kunna respektera dessa principer och värden, bör trappa ner och ställa om sin verksamhet till övervakning mot bakgrund av artikel 46 i sitt mandat, samtidigt som den behåller sin närvaro på fältet för att inte lämna ett vakuum. Parlamentet beklagar att byrån hittills har avstått från att trappa ned eller ställa om sin verksamhet i Grekland.

14. Europaparlamentet noterar den undersökning på eget initiativ som inletts av EU:s ombudsman i syfte att klargöra Frontex roll i sök- och räddningsinsatserna i Medelhavet efter att hundratals personer drunknat utanför Greklands kust den 14 juni. Parlamentet noterar att byrån efter förlisningen utfärdade ett uttalande med en tidslinje och en version av händelserna. Parlamentet förväntar sig att byrån säkerställer fullständigt samarbete under utredningen, inbegripet tillgång till dess tillgångar på begäran.
15. Europaparlamentet välkomnar byråns beslut att trappa ned sin verksamhet i Litauen i juli 2022 mot bakgrund av Europeiska unionens domstols dom av den 30 juni 2022 när det gäller Litauens lag och dekret om asyl och migration¹³. Parlamentet noterar att byrån fortfarande har tjänstemän på plats som stöder nationella myndigheter med gränskontroller vid utvalda gränsövergångsställen och bistår återvändanderelaterad verksamhet i Litauen. Parlamentet rekommenderar byrån att inta en mer proaktiv hållning för att skydda unionens principer och värden i enlighet med domstolens avgöranden.
16. Europaparlamentet påminner om att byrån, trots att den drog sig ur sin verksamhet i Ungern i januari 2021 efter en tydlig dom från EU-domstolen i december 2020¹⁴, fortsätter att stödja de ungerska myndigheterna i genomförandet av återvändanden. Parlamentet upprepar arbetsgruppens uppmaning till den verkställande direktören att omedelbart avbryta stödet till återvändanderelaterade insatser från Ungern.

Sök- och räddningsinsatser

17. Europaparlamentet noterar byråns mandat att tillhandahålla bättre situationsmedvetenhet på det maritima området och att överföra denna information till relevanta myndigheter som ansvarar för sök- och räddningsinsatser. Parlamentet noterar sin ståndpunkt att alla aktörer i Medelhavsområdet proaktivt bör skicka information och där så är lämpligt vidarebefordra nödmeddelanden som rör personer som befinner sig i sjönöd till de myndigheter som ansvarar för sök- och räddningsinsatser och, i tillämpliga fall, till alla fartyg i närområdet som omedelbart skulle kunna delta i sök- och räddningsarbetet¹⁵. Parlamentet upprepar skyldigheten enligt internationell rätt att bistå personer som befinner sig i sjönöd och att ta dem till närmaste hamn. Parlamentet noterar att förordning (EU) nr 656/2014 om fastställande av regler för övervakningen av

¹³ Domstolens dom av den 30 juni 2022 i mål C-72/22PPU, *M.A. mot Valsybès sienos apsaugos tarnyba*, ECLI:EU:C:2022:505.

¹⁴ Domstolens dom av den 17 december 2020 i mål C-808/18, *kommissionen mot Ungern*, ECLI:EU:C:2020:1029.

¹⁵ Europaparlamentets resolution av den 13 juli 2023 om behovet av EU-åtgärder för sök- och räddningsinsatser i Medelhavet (Antagna texter, P9_TA(2023)0293).

de yttre sjögränserna inom ramen för det operativa samarbete som samordnas av Frontex fastställer regler för byråns deltagande i sök- och räddningsinsatser. Parlamentet understryker att byrån skulle kunna göra mer för att öka EU:s och medlemsstaternas kapacitet att genomföra sök- och räddningsinsatser, särskilt genom att investera i lämpliga resurser för sådana insatser.

18. Europaparlamentet noterar att parlamentet tidigare har uttryckt åsikten att unionen måste vidta permanenta, kraftfulla och effektiva åtgärder när det gäller sök- och räddningsinsatser till sjöss för att förhindra de stigande dödstalen bland migranter som försöker ta sig över Medelhavet¹⁶. Parlamentet är fortfarande övertygat om att byrån skulle kunna spela en nyckelroll i en mer proaktiv reaktion från EU:s och medlemsstaternas sida när det gäller sök- och räddningsinsatser, särskilt i Medelhavet, och kampen mot kriminella smugglare och människohandlare.
19. Europaparlamentet anser att avsaknaden av ett sök- och räddningsuppdrag på EU-nivå och bristen på sök- och räddningskapacitet som tillhandahålls av medlemsstaterna har föranlett andra organisationer i det civila samhället och icke-statliga organisationer att fylla luckan när det gäller att tillhandahålla sådan kapacitet. Parlamentet är bekymrat över det ökande antalet försök att kriminalisera sådana handlingar, vilket ytterligare begränsar möjligheterna för personer i sjönöd att räddas.
20. Europaparlamentet noterar slutsatserna från ombudet för grundläggande rättigheter om att Libyen inte kan betraktas som en säker hamn och slutsatserna från FN:s oberoende undersökningsuppdrag i Libyen.

Utrikespolitisk dimension

21. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att genomföra konsekvensbedömningar avseende de grundläggande rättigheterna inom de relevanta områden som omfattas av avtalet innan man slutför förhandlingar om ett statusavtal med ett tredjeland för att fullt ut kunna beakta konsekvenserna för de grundläggande rättigheterna av att samarbeta med detta land. Parlamentet uppmanar byrån att dela med sig av regelbundna utvärderingar av gemensamma insatser i tredjeländer och att kontinuerligt bedöma effekterna av och omfattningen av aktiva insatser, även med avseende på grundläggande rättigheter.

Rysslands invasion av Ukraina och byråns roll

22. Europaparlamentet välkomnar den positiva roll som byrån spelat för att hjälpa medlemsstaterna att hantera det stora antal människor som passerar unionens yttre gränser under de tidiga faserna av den ryska invasionen av Ukraina från och med den 24 februari 2022.
23. Europaparlamentet välkomnar byråns utplacering av omkring 500 tjänstemän från den stående styrkan längs EU:s östra gräns från Finland till Rumänien, däribland över 350 tjänstemän vid gränserna mellan EU och Ukraina. Parlamentet välkomnar också undertecknandet av ett bidragsavtal till ett värde av 12 miljoner EUR mellan Frontex

¹⁶ Europaparlamentets resolution av den 12 april 2016 om situationen i Medelhavet och behovet av ett helhetsgrepp på migration i EU (EUT C 58, 15.2.2018).

och Ukrainas statliga gränsbevakningsmyndighet för att hjälpa ukrainska gränstjänstemän att utföra sina uppgifter.

24. Europaparlamentet betonar särskilt den roll som byrån spelar i Moldavien efter ingåendet av ett statusavtal i början av 2022, med över 50 tjänstemän från den stående styrkan utplacerade för att hjälpa de moldaviska myndigheterna att hantera gränsförvaltningsfrågor såsom människohandel, narkotikahandel, upptäckt av stulna fordon, dokumentbedrägeri och terrorism.

o

o o

25. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån, kommissionen och rådet.